

KYRKLIGT RESERVAT

För att markera åsens höga kulturhistoriska, geologiska och biologiska värden bildade Svenska kyrkan år 2005 ett reservat av sitt markinnehav på östra halvan av åsen.

MARKEN PRÄGLAD AV 1000-ÅRIG BETESHÅLLNING

Växtförekomsten på åsen tyder på att marken betats i kanske mer än 1000 år. Åsens hedartade torrängslandskap är unikt och har få motsvarigheter i övriga Uppland. Här växer bl.a. torrbacksarter som tjärblomster, timjan, och ljung. På våren lyser en del backar i blått av backsippor. De torra sandiga backarna är artrika och mycket värdefulla för många steklar och andra insekter, en del mycket sällsynta.

Fram till slutet av 1800-talet var större delen av åsen kal och saknade höga träd. Senare planterades skog på sluttningarna. För att åter skapa den tidigare åsheden gallrades träden ut år 2002.

Betande djur hålls på åsens norra del för att återfå det äldre beteslandskapet.

Tjärblomster

Sandbi

Illustrationer: Sven Ankar

ETT FÖRE DETTA SKIDCENTRUM

Under 1900-talets början och fram till dess mitt hölls regelbundet skidtävlingar på åsen, både längdskidåkning, backhoppning och utförsåkning. På åsens östsidan fanns en 35-meters hoppbacke. Sluttningen är Uppsalas enda höghastighetsbacke och används fortfarande. Maxhastigheten i backen är 85 km/h.

HÄR HITTAR DU TUNÅSEN

Sedan 2007 är Tunåsen ett av Uppsala kommuns smultronställen.

Läs mer på www.smultronstallen.nu

Hoppas att du får en trevlig vistelse på Tunåsen. Hör gärna av dig till oss nedan om du har frågor eller synpunkter!

EN FOLDER FRÅN

Uppsala kommun, 753 75 Uppsala

Telefon: 018-727 40 00

www.uppsala.se

Foldern är framställd genom delfinansiering med statliga medel för lokala och kommunala naturvårdsprojekt.

Foto: framsida: Jim Elfström. Produktion: Fritids- och naturkontoret i samarbete med Informationsservice, Uppsala kommun 2008. 276815

TUNÅSEN

ETT UNIKT ÅSLANDSKAP

 Uppsala
KOMMUN

Tunåsen.

Foto: Leif Andersson

VÄLKOMMEN TILL TUNÅSEN

– ett unikt åslandskap

Här kan du vandra, motionera, meditera eller bara njuta av omgivningarna och utsikten.

I området finns 20 informationsskyltar som berättar något om åsens geologi, växter och djur samt dess kulturhistoria.

Tunåsen utgör ett markant inslag i det uppländska slättlandskapet. Här har människor levt och verkat under flera årtusenden.

FRAMKOMLIGHET

Endast Eriksleden längs åsens östra sida och körvägen på västra sidan är framkomliga med rullstol och permobil. Övriga vandringsleder är branta och därför svårframkomliga för rullstolsburna.

STORSLAGEN UTSIKT

Besök gärna åskammens högsta punkt. Därifrån har man en vidsträckt utsikt åt alla håll över Uppsalaslätten.

INLANDSIS OCH HAV FORMADE ÅSEN

Isälvsavlagringar bildade åsen för ca 10 000 år sedan då inlandsisen smälte bort. Den 30 m höga åsen är en del av Upplandsåsen som är en av Sveriges längsta åsar. Tunåsen steg upp ur havet för ca 5000 år sedan. Av havsvågor svalade strandvallar ligger i norr på åsens krön och på östsluttningen.

ÅSEN RENAR VÅRT DRICKSVATTEN

Fyrisåns vatten pumpas upp till dammarna på åsen. Det filtreras och renas genom åsens gruslager då det rinner ner mot staden. Efter 6 till 8 månader kan det renade vattnet pumpas upp i stadens vattenverk.

DEN FÖRSVUNNA SJÖN

Norr om åsen låg tidigare en sjö, Myrby träsk. Idag återstår endast en fuktäng med ett litet kärr. Utdikningar under 1800-talet är troligen den främsta orsaken till att den försvann.

Myrby träsk. Karta efter Peringskjöld 1709.

FLERA KULTURMINNEN

Människan har funnits i området åtminstone sedan slutet av bronsåldern. På gamla kartor syns flera forngravar men endast några få har kunnat återfinnas idag. Från senare datum är resterna efter skyddsvärn, miren – riktmärket som användes för att ställa in astronomiska instrument, markörgraven till en skjutbana och gropar efter tidigare sandtäkter.

